

KASBIY STANDART

Issiqlik elektr stansiyalarida yoqilgi uzatish uskunalarini ishlatish va ta'mirlash

(kasbiy standartning nomi)

Ro'yxatga olish
raqami:

QR-kod

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanish sohasi: ushbu Kasbiy standart "Yoqilg'i uzatish mashinisti", "Qozonxona mashinisti", "Avtomatik yoqilg'i uzatish motorchisi" kasblari bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli vazifalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan o'rnatilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ko'nikma – mehnat vazifani to'liq bajarishga imkon beradigan bilim va mahoratlarni qo'llash qobiliyati;

mehnat funksiyasi – mehnat jarayonining bir yoki bir nechta vazifalarini hal qilishga qaratilgan o'zaro bog'liq harakatlar majmui;

malaka – mehnat bozori uchun olingan bilim, ko'nikma va malakalarning qiymatini tan olish, mehnat qilish huquqini beradigan qo'shimcha ta'lim va o'qitish;

yoqilg'i uzatish uskunasini – issiqlik va elektr energiyasi ishlab chiqarish uchun yoqilg'ini yetkazib beruvchi qurilmalar to'plami.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan me'yoriy-huquqiy hujjatlar: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabr "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgust "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi (IFUT-2) 275-son Qarori.

4. Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

IES – Issiqlik elektr stansiyasi

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Issiqlik elektr stansiyalarida yoqilg'i uzatish uskunalarini ishlatish va texnik holatda saqlash		
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Yoqilg'i uzatish uskunalarini boshqarish va ularni ishonchli, samarali ishlashini ta'minlash		
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	D – seksiyasi. Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash 35 – Elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash 35.1 – Elektr energiyasini ishlab chiqarish, uzatish va taqsimlash 35.11 – Qayta tiklanmaydigan manbalardan foydalangan holda elektr energiyasi ishlab chiqarish; 35.11.1 – Issiqlik elektr stansiyalari tomonidan elektr energiyasi ishlab chiqarish		
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni	Issiqlik elektr inshootlari va ishlab chiqarish obyektlarida yoqilg'i uzatish tizimlari hamda issiqlik-texnika qurilmalarini ekspluatatsiya qilish, texnik xizmat ko'rsatish, nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish, texnologik jarayonlarni nazorat qilish hamda ularning samaradorligi va xavfsizligini ta'minlash.		
5.	Kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	31310020	Yoqilg'i uzatish mashinisti	3
		31139001	Issiqlik texnikasi texnigi	5
		31139002	Issiqlik texnikasi ustasi	5
		21513006	Issiqlik texnikasi muhandisi	6

III.Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar			Mehnat funksiyalari	Mehnat vazifalari	
t/r	kodi va nomi	Kodi va m/d	nomi	kodi	nomi
A	31310020 Yoqilg'i uzatish mashinisti	A1.3	Qattiq yoqilg'i uzatish uskunasini boshqarish	A1.01.3	Qattiq yoqilg'ini uzatish uskunasining belgilangan ish rejimini saqlab turish
				A1.02.3	Qattiq yoqilg'ini uzatish uskunasi ishlashi va texnik holatini operativ nazoratini olib borish
		A2.3	Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasini boshqarish	A2.01.3	Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasining belgilangan ish rejimini saqlab turish
				A2.02.3	Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashi va texnik holatini operativ nazoratini olib borish
B	31132010 Issiqlik texnikasi texnigi	B1.5	Yoqilg'i uzatish uskunalarini texnik holatini ta'minlash	B1.01.5	Yoqilg'i sexi (uchastkasi) texnik hujjatlarini yuritish
				B1.02.5	Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish
				B1.03.5	Yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlashda qatnashish
C	31139002 Issiqlik texnikasi ustasi	C1.5	Yoqilg'i sexi (uchastkasi)ning ishini boshqarish	C1.01.5	Yoqilg'i sexi (uchastkasi)ning ishini tashkillashtirish
				C1.02.5	Yoqilg'i uzatish uskunalarini ekspluatatsiyasini amalga oshirish
		C2.5	Yoqilg'i sexi (uchastkasi) uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni amalga oshirish	C2.01.5	Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatishni ta'minlash
				C2.02.5	Yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlashni ta'minlash
				D3.2.5	Mehnat sharoiti va xavfsizligini ta'minlash

D	21513006 Issiqlik texnikasi muhandisi	D1.6	Yoqilg'i uzatish uskunalarining uzluksiz ishlashini, texnik holatini ta'minlash	D1.01.6	Uskunalarni ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish, ishga tushirish va sinovdan o'tkazish jadvalini bajarilishini tashkillashtirish va nazorat qilish
				D1.02.6	Yoqilg'i uzatish sexi (uchastkasi) ishining samaradorligini oshirish choralarini ishlab chiqish
		D2.6	Yoqilg'i uzatish sexiga tegishli texnik hujjatlarni yuritish, saqlash va ishlab chiqish	D2.01.6	Ish jarayonida talab qilinadigan texnik hujjatlar bilan ta'minlash

IV. Kasblar va mehnat vazifalari tavsifi

Kasblar nomi	Yoqilg'i uzatish mashinisti
Mashg'ulotlar nomining kodi:	31310
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	3-razryad uchun ish staji talab etilmaydi, ammo kamida 3 oy amaliy stajirovkadan o'tgan bo'lishi zarur; 4-5-razryad uchun bundan oldingi darajada kamida 6 oy ish staji bo'lishi kerak
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Maxsus kasbiy ma'lumotga ega bo'lishi; Mutaxassisligi bo'yicha kamida olti oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi Ishga munosabati va xulq-atvori: kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; jamoada ishlay olish; o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	3-razryad uchun boshlang'ich professional ta'lim; 4-5-razryad uchun o'rta professional ta'lim, amaliy tajriba talab etiladi
Norasmiiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	O'rta maxsus ta'lim, boshlang'ich professional ta'lim va norasmiiy (informal) ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	31310003 Avtomatik yoqilg'i uzatish motorchisi; 81821007 Qozonxona mashinisti

Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Issiqlik texnikasi texnigi
	5	Issiqlik texnikasi ustasi
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis-teplotexnik
	6	Issiqlik texnikasi muhandisi

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Mehnat vazifalari kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3- Qattiq yoqilg'i uzatish uskunasini boshqarish	A1.01.3- Qattiq yoqilg'ini uzatish uskunasining belgilangan ish rejimini saqlab turish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1.Yoqilg'i uzatish uskunalari ekplataatsiya qilish va ishlashini kuzatish
		2.Yoqilg'i uzatish uskunasini jihozlarning texnik holatini ko'zdan kechirish
		3.Yoqilg'i uzatish uskunalari o'chirish va ishga tushirish ishlari bajarish va kuzatib borish
		4.Yoqilg'i uzatish uskunasini ish rejimini issiqlik berish sxemasi bo'yicha olib borish
		5. Xom ko'mir bunkerlarida qattiq yoqilg'i zaxirasini saqlash
		6. Operativ muzokarlarni olib borish
		7. Operativ hujjatlarni saqlash
		8.Ishda qo'llaniladigan asboblari va moslamalarni yaxshi holatda saqlash
		Ko'nikmalar:
		Smenani qabul qilib olish va topshirish
		Qattiq yoqilg'i ta'minoti uskunasini ishlash rejimini boshqarish
		Yoqilg'i uzatish uskunasini texnik holatini ishga yaroqliligini tekshirish
		Nazorat-o'lchov asboblari ko'rsatkichlari, vizual, eshitish va kinestetik belgilar bo'yicha

		yoqilg'i uzatish uskunalarining ishlash rejimini tahlil qilish
		Uskunani ishga tushirishga tayyorlash
		Avariya holatini oldini olish
		Shiberlarni, uskunani zaxiradan ishlash holatiga o'tkazish
		Yoqilg'ini xom ko'mir bunkerlariga yuklash
		Qozonxona bunkerlarini yuklashda va yoqilg'ini omborga tushirishda dumperlarni boshqarish, yoqilg'i oqimlarini bir tekisda tarqatib turish
		Ishlab chigarishda sanoat, portlash, yongin, atrof-muxit xavfsizligi va mehnat muxofazasi talablariga amal qilish
		Masofaviy aloqa vositalari yordamida operativ muzokaralar olib borishda axborotni berish, qabul qilish va rasmiylashtirish
		Operativ hujjatlarni yuritish
		Ishda normativ-huquqiy, texnik va ekspluatatsion hujjatlardan foydalanish
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
		Bilimlar:
		Mehnat funksiyalarini belgilab beruvchi hujjatlar, lavozim yo'riqnomasi va ishlab chiqarish bo'yicha yo'riqnomalar, mehnat muhofazasi qoidalarini bilish
		Yoqilg'i uzatishning texnologik sxemasi, blokirovka qilish va signalizatsiya tizimlari
		Mehnat faoliyatini tartibga soluvchi idoraviy va tarmoqlararo huquqiy-me'yoriy, mahalliy hujjatlar
		Smenani qabul qilish va topshirish tartibi
		Yoqilg'i uzatish qurilmalarini asosiy va yordamchi uskunalarini ishlash prinsipi va xususiyatlari
		Xizmat ko'rsatiladigan uskunaga o'rnatilgan nazorat-o'lchov asboblarning, signalizatsiya moslamalari, blokirovkalar, avtomatlashtirish va himoya vositalarining vazifasi va ishlash prinsipi
		Uskunalar, quvurlarning hududiy joylashuvi va sxemalari, tarkibiy bo'linmalar o'rtasida uskunalarni bo'linishi
		Yoqilg'i uzatish uskunasi boshqaruv kalitlarining joylashuvi, ulardan foydalanish qoidalar

		Birlamchi yong'in o'chirish uskunalari, yong'inda signalizatsiya va yong'inni o'chirish tizimlari
		Yoqilg'i uzatish uskunalari ta'mirlanayotgan qismini ishlayotgan mashina va mexanizmlardan o'chirish qoidalari
		Yoqilg'i uzatish uskunalari normal ish paytida va buzilganida ishga tushirish, to'xtatish va sinovdan o'tkazish tartibi
		Rejimlarni tartibga solish va yoqib-o'chirishlarning texnologik sxemalar, issiqlik mexanika uskunalari ishlatish qoidalari
		Yoqilg'i uzatish uskunalari masofadan boshqarish va ishlash tartibi
		Yoqilg'i turlari va markalari, ularni transportirovka qilish xususiyatlari
		Ishlatilayotgan yoqilg'ining va uning yonish mahsulotlarining xususiyatlari
		Mehnat muxofazasi qoidalari
		Shaxsiy himoya vositalarini qo'llash qoidalari
	A1.02.3- Qattiq yoqilg'ini uzatish uskunasi ishlashi va texnik holatini operativ nazoratini olib borish	Mehnat harakatlari:
		1. Yoqilg'i uzatish uskunalari ishini muntazam kuzatib turish
		2. Masofadan o'lchash vositalarining ko'rsatkichlarini nazorat qilish
		3. Yoqilg'i uzatish uskunasi ish rejimida nazorat-o'lchov vositalari ko'rsatkichlarini belgilangan me'yordan og'ish holatlarini tahlil qilish
		4. Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlash paytida yuzaga keladigan tovush, tebranish, to'xtab qolish holatlarini aniqlash
		5. Yoqilg'i uzatish uskunasi ishida yuzaga keladigan nosozliklarni aniqlash
		6. Yoqilg'i uzatish uskunalarning tarkibiy qismlari va mexanizmlarining oddiy nosozliklarini bartaraf etish bo'yicha ishlarni bajarish
		7. Yoqilg'i uzatish uskunasi qismlarida yedirilish, eskirish, ulanishlardagi zichlikni bo'shab qolish holatlarini aniqlash va ularni bartaraf qilish choralarini ko'rish
		8. Uskunalar, yoqilg'i ta'minoti mexanizmlariga texnik xizmat ko'rsatish
		9. Uskuna mexanizmlarini tozalash va moylash ishlarini bajarish

		10.Qattiq yoqilg'i uzatish uskunasi ishida favqulodda vaziyatlarni bartaraf etish va normal rejimni tiklash
		11.Texnik zarurat yuzaga kelganida operativ rahbar boshchiligida uskunani to'xtatish
		12.Operativ jurnalga yozuvlarni kiritib borish
		Ko'nikmalar:
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashini tekshirish natijalari bo'yicha nosozliklarni aniqlash
		Yoqilg'i uzatish uskunasi optimal ish rejimidan og'ishlarni aniqlash
		Nazorat-o'lchov vositalari ko'rsatkichlari tahlil qilish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi optimal ish rejimidan og'ishlarni tashxislash (taqillash, qirilish, uskunaning ishlash ovozining o'zgarishi, tebranish)
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashidagi nosozliklar sabablarini aniqlash
		Yoqilg'i uzatish uskunasi qismlarini yig'ish va demontaj qilish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi qismlarini buzilgan va eskirgan qismlarini almashtirish
		Qattiq yoqilg'isini uzatish mexanizmlariga texnik xizmat ko'rsatish, uskunani qismlarini tozalash va moylash
		Ish jarayonida sanoat xavfsizligi, portlash xavfsizligi, yong'in xavfsizligi, atrof-muhit xavfsizligi va mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya qilish
		Nosozliklarni bartaraf etish va tiklash choralari ko'rish, oddiy ta'mirlash ishlarini bajarish, favqulodda vaziyatlar, avariya holatini yoki yong'inni oldini olish choralari ko'rish
		Ommaviy va shaxsiy himoya vositalardan foydalanish
		Bilimlar:
		Eskirish turlari va eskirgan qismlarni tiklash usullari
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishga tushirish va ishlashi paytida yuzaga keladigan nosozliklar turlari
		Uskunaning ishlashini baholash va nuqsonlarni aniqlash uchun ishlatiladigan

		nazorat-o'lchov asboblari va jihozlari ko'rsatkichlarini tahlil qilish
		Yoqilg'i ta'minoti uskunalarining asosiy turlari (nasoslar, klapanlar, filtrlar, yonilg'i baklari).
		Qozonxonalar va yonilg'i tizimlarining ishlashi va joylashishi prinsipi
		Yoqilg'i uzatishning texnologik sxemasi
		Yoqilg'ining fizik-kimyoviy xususiyatlari, saqlash va tashish qoidalari
		Yoqilg'i sifatiga qo'yiladigan talablar va qozonning ishlashiga ta'siri
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlatish qoidalari
		Yoqilg'i va uskuna bilan ishlashda texnika xavfsizligi talablari
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishga tushirish, sozlash va to'xtatish prinsipi
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlash parametrlarini nazorati (bosim, temperatura, yoqilg'ini sarfi)
		Grafikka muvofiq ko'zdan kechirish va oddiy ta'mirlash ishlarini bajarish
		Yoqilg'i uzatish tizimidagi nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish choralarini ko'rish
A2.3- Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasi boshqarish	A2.01.3- Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasi belgilangan ish rejimini saqlab turish	Mehnat harakatlari:
		1. Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasi ishga tushirish, to'xtatishni amalga oshirish va nazorat qilish
		2. Belgilangan bosim va haroratni saqlash
		3. Mazut zaxirasi baklarida mazut haroratini belgilangan myeyorda saqlash
		4. Suyuq yoqilg'i uzatish uskunalarida o'chirib-yoqishlarni bajarish
		5. Operativ muzokaralar olib borish
		6. Operativ hujjatlarni yuritish
		Ko'nikmalar:
		Smenani qabul qilish va topshirish tartibi
		Yoqilg'ini uzluksiz uzatilishini ta'minlash, uskunani ish rejimini saqlab turish
		Ish jarayonida sanoat, portlash, yong'in, atrof-muhit xavfsizligi va mehnat muhofazasi talablariga rioya qilish
		Nazorat-o'lchov asboblari ko'rsatkichlari, eshitish va kinestetik belgilar asosida, yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashini tahlil qilish
		Yoqilg'ilarni turlari va xususiyatlari

		Yoqilg'i uzatish uskunalari ishi bo'yicha hisobot va texnik hujjatlarni yuritish qoidalariga rioya qilish
		Bilimlar:
		Yoqilg'i uzatish uskunasi, texnik xususiyatlarni, yoqilg'i ta'minoti sxemalari, bloklash va signalizatsiya tizimlari
		Yoqilg'ining turlari, yonish xossalari va xususiyatlari
		Yoqilg'i uzatish uskunasi texnik holatini saqlab turish uchun bajariladigan ishlarning tarkibi va ketma-ketligi
		Yoqilg'i uzatishning texnologik sxemasi, uni blokirovka qilish va signalizatsiya tizimi
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ish rejimini ushlab turish usullari
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlash texnologik rejimi parametrlari
		Yoqilg'i uzatish uskunalarini xususiyatlari, normal va favqulodda vaziyatlarda ishlatish qoidalar
		Yoqilg'i uzatish asosiy va yordamchi uskunalarini ishlash prinsipi va asosiy hamda texnik xususiyatlari
		Uskunalar, quvurlarning hududiy joylashuvi va sxemalari, tarkibiy bo'linmalar o'rtasida uskunalarini taqsimlanishi
		Boshqaruv kalitlari va ulardan foydalanish qoidalar
		Shaxsiy va ommaviy himoya vositalaridan foydalanish
		Yoqilg'i uzatish uskunalar ishlashi bo'yicha hisobot va texnik hujjatlarni yuritish qoidalar
		Operativ jurnalga yozuvlarni kiritish tartibi
	A2.02.3- Suyuq yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashi va texnik holatini operativ nazoratini olib borish	Mehnat harakatlari:
		1.Uskunaning ishlashini ko'zdan kechirib, uni texnik holatini tekshirib turish
		2.Ishlayotgan uskunalarini zaxiradagi o'tishni amalga oshirish
		3.Yoqilg'i bilan barqaror ta'minlash uchun uskunani sozlash
		4.Uskunaning ishlash ko'rsatkichlarida og'ishlarni aniqlab, zudlik bilan ularni to'g'irlash choralarini ko'rish
		5.Mexanizmlarni muntazam tozalash, oddiy ta'mirlash ishlarini bajarish

		6. Uskunani rejalashtirilgan profilaktik xizmat ko'rsatish uchun tayyorlash va ularda ishtirok etish
		7. Operativ ma'lumotlarni texnologik jarayonning boshqa ishtirokchilariga yetkazish
		8. Operativ jurnalga yozuvlarni kiritib borish
		Ko'nikmalar:
		Mexanizmlar (konveerlar, nasoslar, maydalagichlar, to'siqlar va boshqalar)ni ishlashini ko'zdan kechirib va instrumental tekshirish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi jihozlarini tozalash, oddiy ta'mirlash ishlarini bajarish, ta'mirlash ishlarida qatnashish
		Asboblardan va moslamalar bilan ishlash, ularning yaroqliligini tekshirish
		Baxtsiz hodisalar va favqulodda vaziyatlarni bartaraf etishda ishtirok etish
		Sanoat xavfsizligi va mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya etish
		Qozon uskunalarini mashinistlari, dispetcherlar va texnik va operativ xodimlar bilan muloqat olib borish
		Bosim, harorat, yoqilg'i sarfi, favqulodda holatlarda bajariladigan xarakatlar ketma-ketligini bilish
		Operativ jurnalni yuritish.
		Aktlar, hisobotlarni tuzish
		Oddiy chilangarlik ishlarini bajaraolish
		Uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va sozlash uchun universal va maxsus vositalarni ishlatish
		Ish joyining holatini mehnat xavfsizligi, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik talablariga muvofiq saqlash
		Nazorat-o'lchash asboblari ko'rsatkichlarini uskunalarining tartibga solinadigan parametrlari bilan solishtirish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi ishlashidagi nosozliklar sabablarini aniqlash
		Yoqilg'i uzatish uskunasi qismlarini yig'ish va demontaj qilish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi qismlarining buzilgan va eskirgan qismlarini almashtirish
		Bilimlar:

		Ta'mirlash ishlari paytida yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlashga tayyorlash
		Yoqilg'i uzatish uskunalari va jihozlarini texnik ko'rikdan o'tkazish va rejali profilaktik ta'mirlash paytida bajariladigan ishlar ro'yxati
		Yoqilg'i uzatish uskunasi texnik tuzilmasi
		Uskunaning mexanizmlari va jihozlarining texnik holatini diagnostika qilish usullari
		Avariya holatlarini oldini olish
		Ishlab chiqarish, sanoat va yong'in xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish va ekologik xavfsizlik normalari va talablari
		Uskunaga texnik xizmat qilishda, sozlashda foydalaniladigan jihozlar, asboblari, moslamalar va yordamchi materiallar
		Yoqilg'i uzatish tizimidagi texnologik sxemalar
		Yoqilg'i turlari, sifati, yonish hossalari
		Yoqilg'i uzatish uskunasi jihozlarining vazifasi
		Yoqilg'i uskunasi sozlashda talab etiladigan oddiy chilangarlik ishlari
		Mehnat funksiyalarini belgilab beruvchi hujjatlar, lavozim yo'riqnomasi va ishlab chiqarish bo'yicha yo'riqnomalar, mehnat muhofazasi qoidalari
		Dastlabki tibbiy yordam ko'rsatish
		Shaxsiy hamda ommaviy himoya vositalaridan foydalanish
	Mas'uliyat va mustaqillik	1.O'ziga biriktirilgan uskunalari uchun javobgar; 2.Yuqori lavozimdagi tajribali xodim nazorati ostida ishlash; 3.O'z mehnat vazifalarini mehnat muxofazasi va yong'in xavfsizligi talablariga muvofiq bajarish; 4.Ichki tartib qoidalarga rioya qilish
	Texnik va/yoki texnologik talab	1.Yoqilg'i uzatish uskunasi texnik tuzilmasini aniqlay olish; 2.Yoqilg'i uzatish uskunasi texnik tuzilishi, turlari, ishlash prinsipini bilish; 3. Elektr va mexanik tizimlar bilan ishlash

V. Kasblar kartasi va mehnat vazifalari tavsifi

Kasblar nomi	Issiqlik texnikasi texnigi
Mashg'ulotlar nomining kodi:	31139
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etilmaydi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasi yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, ushbu yo'nalish bo'yicha 3 oy ish stajiga ega bo'lishi; Boshqa yo'nalish texnik mutaxassisligi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasida 6 oy ish stajiga ega bo'lishi; O'rta maxsus ma'lumotga ega bo'lsa, issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasida 3 yil ish staji ega bo'lishi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Yo'nalishi bo'yicha o'rta maxsus yoki oliy ma'lumotga ega bo'lishi; Mutaxassisligi bo'yicha kamida uch oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi Ishga munosabati va xulq-atvori: -kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; -ishlab chiqarishdagi maqsadlariga erishish uchun o'z vakolati doirasida mustaqil yechimlarni qabul qilish va xarakatlarni amalga oshirish; -ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlash; -jamoani boshqara olish; -mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasi yo'nalishi bo'yicha yoki boshqa texnik mutaxassisliklar bo'yicha oliy ma'lumot; O'rta maxsus ta'lim va o'rta darajadagi mutaxassislarni tayyorlash dasturi; Qo'shimcha kasbiy ta'lim-malaka oshirish dasturlari, kasbiy qayta tayyorlash dasturlari
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	O'rta maxsus ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi

Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Elektrotexnik, texnik-elektrik, texnik-mexanik	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Yoqilg'i uzatish mashinisti
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis-teplotexnik
	6	Issiqlik texnikasi muhandisi
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
	7	Bosh muhandis

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Mehnat vazifalari kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.5- Yoqilg'i uzatish uskunalarini texnik holatini ta'minlash	B1.01.5- Yoqilg'i uzatish sexi (uchastkasi) texnik hujjatlarini yuritish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1.Mehnat va moddiy resurslardan tejamli foydalanishini nazorat qilish
		2.Yoqilg'i sarfini belgilangan me'yorga muvofiqliligini nazorat qilish
		3.Yoqilg'iga bo'lgan talab va harajatlar bo'yicha hisob-kitoblarni yuritish
		4.Yoqilg'i sarfi bo'yicha hisobotni shakllantirish

		5.Rejalashtirilgan vazifalar va loyihalarning bajarilishini kuzatish va ularning o'z vaqtida va sifatli bajarilishini ta'minlash
		6.Texnologik jarayon ketma-ketligini to'g'ri olib borilishini kuzatib borish
		7.Harajatlarni minimallashtirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish bo'yicha takliflar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalar olishga talabnomalar tuzish
		Tezkor-texnik hujjatlarni yurita olish, hisobotlarni tuzish
		O'z lavozim vakolati doirasida vaziat talab qilganida zudlik bilan qaror qabul qilish va amalga oshirish
		Ishlab chiqarishda jarahotlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
		Ish joylarini to'g'ri tashkil qilish va yorug'likni ta'minlash
		Ish joylarini texnik ta'minlanganligini tashkillashtirish
		Bilimlar:
		Ekspluatatsiya va texnika xavfsizligi qoidolari
		Elektr qurilmalarni tuzilishi
		Texnik va operativ hujjatlarni yuritilish tartibi
		Mehnat faoliyatini tartibga soluvchi mehnat xavfsizligi, sanoat va yong'in xavfsizligi, sanoat sanitariyasi va yong'indan himoya qilish talablari
		Birinchi yordam ko'rsatish holatlari ro'yxati
		Birinchi yordam ko'rsatish choralari
	B1.02.5- Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish	Mehnat harakatlari:
		1.Yoqilg'i uzatish uskunalariga muntazam texnik xizmat ko'rsatish, oddiy ta'mirlash ishlarini bajarish
		2.Yoqilg'i uzatish tizimida yuzaga keladigan nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish

		3.Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish uchun zarur bo'lgan ehtiyot qismlar va materiallar zaxirasi hisobini yuritish
		4. Elektromexanik tizimlarni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha texnik yordam va maslahatlar berish
		5.Texnologik ketma-ketlikni, ishlar bajarish qoidalariga rioya etilishini nazorat qilish, kamchiliklarni aniqlash va bartaraf etish
		6.Biriktirilgan uskunalarni texnik holatini kuzatib borish
		7.Bekor turib qolishlar, buzilishlar va avariya holatlarini oldini olish choralarini ko'rish
		Ko'nikmalar:
		Ish joylarini texnik ta'minlash
		Chizmalar, sxemalar va texnik ko'rsatmalarni o'qish
		Uskunalarni ish holatini kuzatish
		Nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatmalariga muvofiq uskunaning texnik holatini aniqlash
		Texnik xizmat ko'rsatish muddatlarini qisqartirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish
		Mavjud standartlarni, texnik shartlarni va uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha boshqa qoidalar va ko'rsatmalarni ishlab chiqish va o'zgartirish
		Texnik hujjatlarni yuritish va saqlash
		Bilimlar:
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar, tashkilotda ishlab chiqarishni texnik nazorat qilish tizimlari, vositalari va usullari
		Ichki mehnat qoidalari
		Ekspluatatsiya va texnika xavfsizligi qoidalari
		Elektr uskunalarini tuzilishi

		Birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
		Mehnat harakatlari:
B1.03.5- Yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlashda qatnashish		1. Uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish sifati va xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan ishlarni bajarish
		2. Uskunalar, boshqaruv tizimlari, qulflar va himoya vositalarini sinovdan va profilaktika tekshiruvlar o'tkazish
		3. Uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish sifati va xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan ishlarni shakllari va usullarini takomillashtirish maqsadida, uskunalarni tezkor boshqarish bo'yicha instruktaj o'tkazishni tashkillashtirish
		4. Ta'mirlash ishlarini olib borishda yoqilg'i sexi va ta'mirlash sexi ishlarini muvofiqlashtirish, shu jumladan vazifalarni belgilash va ularning bajarilishini nazorat qilish.
		5. Uskunalarining to'xtab qolishi va nosozliklarining sabablarini, yong'in, avariya holatlari to'g'risida ma'lumot berish
		6. Kompressor uskunasi murakkab qismlari, mexanizmlari va jihozlarining texnik holatini diagnostika qilish
		7. Ta'mirlash ishlarida ishtirok etish
		8. Xavfsiz ish sharoitini yaratish
		9. Ta'mirlangan uskunalarni ishga tushirish va sinovlar o'tkazishda qatnashish
		Ko'nikmalar:
		Nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatkichlarini tahlil qilishi
		Uskunalarining ishlashidagi nosozliklarni aniqlash
		Uskunaning to'g'ri ishlash rejimini tiklash
		Uskunaning avariya holatini oldini olish
		Ish rejimini tekshirish, uskunaning shikastlanishini va nuqsonlarini aniqlash
		Bilimlar:
		Uslubiy va me'yoriy-texnik materiallar

		Texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish rejimlari
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar
		Mehnatni tashkil etish, ishlab chiqarish va boshqarish asoslari
		Sanoat xavfsizligi, yong'in va portlash xavfsizligi, mehnatni muhofaza qilish talablari
		Yoqilg'i uzatish uskunalarining xususiyatlari va ekspluatatsion xarakteristikasi, xududda joylashuvi
		Texnologik tizimlarning sxemalari va ularni normal, ta'mirlash, avariya va avariya dan keyingi ish rejimlarda ekspluatatsiya qilish xususiyatlari
		Uslubiy va me'yoriy-texnik materiallar
	Mas'uliyat va mustaqillik	1.O'ziga biriktirilgan uskunalarining texnik holati, uzluksiz ishlashini tashkil etish; 2.O'rtacha murakkablikdagi qarorlarni qabul qilish; 3.Mustaqil ishlash; 4.Ichki mehnat tartibiga rioya etish
	Texnik va/yoki texnologik talab	1.O'ziga biriktirilgan uskunalarini texnik holatini ta'minlash; 2.Oddiy nosozliklarni bartaraf etish; 3.Elektr va mexanik tizimlar bilan ishlash

VI. Kasblar kartasi va mehnat vazifalari tavsifi

Kasblar nomi	Issiqlik texnikasi ustasi
Mashg'ulotlar nomining kodi:	31139
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etilmaydi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Issiqlik uskunalarini ekspluatatsiyasi yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, ushbu yo'nalish bo'yicha 3 oy ish stajiga ega bo'lishi;

	Boshqa yo'nalish texnik mutaxassisligi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lsa, issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasida 6 oy ish stajiga ega bo'lishi; O'rta maxsus ma'lumotga ega bo'lsa, issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasida 3 yil ish staji ega bo'lishi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Yo'nalishi bo'yicha o'rta maxsus yoki oliy ma'lumotga ega bo'lishi; Mutaxassisligi bo'yicha kamida uch oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi	
	Ishga munosabati va xulq-atvori: - kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - ishlab chiqarishdagi maqsadlariga erishish uchun o'z vakolati doirasida mustaqil yechimlarni qabul qilish va xarakatlarni amalga oshirish; - ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlash; - jamoani boshqara olish; - mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Issiqlik uskunalari ekspluatatsiyasi yo'nalishi bo'yicha yoki boshqa texnik mutaxassisliklar bo'yicha oliy ma'lumot; O'rta maxsus ta'lim va o'rta darajadagi mutaxassislarni tayyorlash dasturi; Qo'shimcha kasbiy ta'lim-malaka oshirish dasturlari, kasbiy qayta tayyorlash dasturlari	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	O'rta maxsus ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Ishlab chiqarish sanoatida usta (katta usta)	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Qozonxona mashinisti
	3	Yoqilg'i uzatish mashinisti
	3	Avtomatik yoqilg'i uzatish motorchisi
	4	Issiqlik texnikasi texnigi
	6	Sex (uchastka) boshlig'i

	6	Sex smena boshlig'i
	6	Muhandis-teplotexnik
	6	Issiqlik texnikasi muhandisi
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
	7	Bosh muhandis
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Mehnat vazifalari kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
C1.5- Yoqilg'i sexi (uchastkasi)ning ishini boshqarish	C1.01.5- Yoqilg'i sexi (uchastkasi)ning ishini tashkillashtirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1.Yoqilg'i sexi (uchastkasi, brigadasi) ishini boshqarish
		2.Yoqilg'i sexi (uchastkasi, brigadasi) ishchilari (brigadalar)ni mehnat faoliyatini muvofiqlashtirish
		3.Texnologik jarayonlarga rioya etilishini nazorat qilish, ularning buzilish sabablarini tezda aniqlash va bartaraf etish choralari ko'rish
		4.Xodimlari tomonidan ishlab chiqarish sanitariyasi va yong'in xavfsizligi qoidalarining bajarilishini nazorat qilish
		5.Yoqilg'i uzatish asosiy va yoradmchi uskunalari barqaror ishlashini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Texnologik jarayonni uzluksiz olib borish uchun zarur bo'lgan resurslar bilan ta'minlash
		Asbob-uskunalar olishga talabnomalar tuzish
		Operati-texnik hujjatlarni yurita olish, hisobotlarni tuzish
		O'z lavozim vakolati doirasida vaziat talab qilganida zudlik bilan qaror qabul qilish va amalga oshirish
		Operativ muzokaralar olib borish
		Yuzaga kelgan holat bo'yicha ma'lumot berish
		Ishlab chiqarishda sex (uchastka, brigada) yuklatilgan vazifalarni sifatli va muddatida bajarish maqsadida jamoani boshqara olish
		Ish joylarida mehnat va yong'in xavfsizligi talablariga rioya etilishini nazorat qilish

		Ishlab chiqarishda jarahotlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish
		Ish joylarini to'g'ri tashkil qilish va yorug'likni ta'minlash
		Ish joylarini texnik ta'minlanganligini tashkillashtirish
		Bilimlar:
C1.02.5- Yoqilg'i uzatish uskunalarini ekspluatatsiyasini amalga oshirish		Yoqilg'i uzatish uskunalarining texnik tuzilishi, turlari, ishlash prinsipi
		Yoqilg'ilarning turlari, hossalari
		Ekspluatatsiya va texnika xavfsizligi qoidalari
		Elektr qurilmalarni tuzilishi
		Texnik va operativ hujjatlarni yuritilish tartibi
		Ichki lokal hujjatlar, lavozim yo'riqnomasi, ko'rsatmalar, instrutsiyalar
		Ichki mehnat tartibi
		Mehnat faoliyatini tartibga soluvchi mehnat xavfsizligi, sanoat va yong'in xavfsizligi, sanoat sanitariyasi va yong'indan himoya qilish talablari
		Birinchi yordam ko'rsatish choralari
		Mehnat harakatlari:
		1.Yoqilg'i uzatish uskunalarini texnik parametrlarini va ishlab chiqarish texnologiyasiga qo'yilgan talablarni saqlab turish
		2.Yoqilg'i uzatish tizimida yuzaga keladigan nosozliklar va avariya holatiga olib kelishi mumkin bo'lgan vaziyatlarni aniqlash va bartaraf etish choralari ko'rish
		3.Yoqilg'i uzatish uskunalarini ishga tushirish, o'chirish va sinovdan o'tkazishda ishtirok etish
		4.Yoqilg'i uzatish uskunalarini turli mavsumiy sharoitlarda ishlashga tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Ish joylarini texnik ta'minlanganligini tashkillashtirish
		Chizmalar, sxemalar va texnik ko'rsatmalarni o'qish
		Uskunalarni ish holatini kuzatish
		Nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatmalariga muvofiq uskunaning texnik holatini aniqlash

		Texnik xizmat ko'rsatish muddatlarini qisqartirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish
		Mavjud standartlarni, texnik shartlarni va uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha boshqa qoidalar va ko'rsatmalarni ishlab chiqish va o'zgartirish
		Texnik hujjatlarni yuritish va saqlash
		Bilimlar:
		Nazorat-o'lchov vositalarining ko'rsatmalarini o'qish
		Chizmalar, sxemalar va texnik ko'rsatmalarni o'qish
		Yoqilg'i turlari, me'yorlari va hossalari
		Texnika va yong'in xavfsizligi qoidalari
		Issiqlik mexanikasi asoslari
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar, tashkilotda ishlab chiqarishni texnik nazorat qilish tizimlari, vositalari va usullari
		Ichki mehnat qoidalari
		Ekspluatatsiya va texnika xavfsizligi qoidalari
		Elektr uskunalari tuzilishi
		Birinchi yordam ko'rsatish qoidalari
C2.5- Yoqilg'i sexi (uchastkasi) uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni amalga oshirish	C2.01.5- Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatishni ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1.Yoqilg'i uskunalarini issiqlik sxemalariga muvofiq o'chirib-yoqishlarda qatnashish
		2.Uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha bajariladigan ishlarni tashkillashtirish
		3.Uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish jarayonini nazorat qilish
		4.Uskunalarini xavfsiz ishlashini ta'minlash
		5.Uskunalariga operativ texnik xizmat ko'rsatilishini tashkillashtirish
		6.Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish uchun zarur bo'lgan asboblari, materiallar, ehtiyot qismlari, himoya vositalarini ajratilishi uchun talabnomalar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Nazorat-o'lchov vositalarining holatini, ularning ish joyida mavjudligini tekshirish va baholash
		Yoqilg'i uzatish uskunalarining texnik holatini baholash
		Uskunalarda yuzaga keladigan oddiy nosozliklarni aniqlay olish

		Chizmalar, sxemalar va texnik ko'rsatmalarni o'qish
		Uskunaning to'g'ri ishlash rejimini tiklash
		Uskunaning avariya holatini oldini olish
		Ish rejimini tekshirish, uskunaning shikastlanishini va nuqsonlarini aniqlash
		Uskunalarini ekspluatatsiya qilish, yong'in va mehnat xavfsizligi talablariga rioya etish
		Bilimlar:
		Yoqilg'i uzatish uskunalarining turlari, ishlash prinsiplari
		Yoqilg'i turlari, me'yorlari va hossalari
		Texnologik jarayon ketma-ketligi
		Chizmalar, sxemalar va texnik ko'rsatmalarni o'qish
		Biriktirilgan hududda uskunalarining joylashuvi
		Uskunalarda yuzaga keladigan oddiy nosozliklarni aniqlash olish usullari
		Yoqilg'i uzatish uskunalarining texnik holatini baholash turlari
		Uskunalarini ekspluatatsiya qilish, yong'in va mehnat xavfsizligi qoidalari
		Issiqlik mexanikasi asoslari
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar, tashkilotda ishlab chiqarishni texnik nazorat qilish tizimlari, vositalari va usullari
		Ichki mehnat qoidalari
C2.02.5- Yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlashni ta'minlash		1.Yoqilg'i uzatish uskunalaridagi nosozliklar, buzilishlarni aniqlash va ularni ta'mirlash uchun bildirgi kiritish
		2.Yoqilg'i uzatish uskunalarida ta'mirlash ishlarini bajarish uchun zarur bo'ladigan asboblari, materiallar, ehtiyot qismlar, himoya vositalariga talabnoma kiritish
		3.Yoqilg'i uzatish uskunalarini kapital ta'mirlashdan so'ng qabul qilib olish
		4.Ta'mirlash ishlarida qatnashish
		5.Yoqilg'i uzatish uskunalarini ta'mirlash uchun talab etiladigan hujjatlarni to'g'riligi va o'z vaqtida shakllantirilishini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Texnologik sxema, chizmalar va texnik hujjatlarni o'qish
		Uskunalarining texnik parametrlarini tahlil qilish
		Yoqilg'i uzatish uskunasi joriy ta'mir rejasi texnik xizmat ko'rsatish jadvallarini ishlab chiqish

		Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish, joriy ta'mirlash uchun zarur bo'ladigan uskunarlar, asboblari va ehtiyot qismlarga bo'lgan ehtiyojni hisoblash
		Ehtiyot qismlar, materiallar va asboblarga talabni shakllantirish
		Yoqilg'i uzatish uskunalarida ishlarni bajarishda xavflarni baholash va xavflarni aniqlash
		Uskunalarining texnik parametrlarini tahlil qilish
		Nazorat va o'lchov vositalari, asboblardan foydalanish
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalarini qo'llash
		Tasarrufidagi xodimlarining mehnat sharoitlarini mehnat xavfsizligi, sanoat, yong'in va ekologik xavfsizlik talablariga muvofiqlikni ta'minlash
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Bilimlar:
		Yoqilg'i uzatish uskunalarini ekspluatatsiyasiga tegishli bo'lgan me'yoriy-huquqiy, ma'muriy hujjatlarda qo'yilgan talablar
		Yoqilg'i uzatish uskunalarini ekspluatatsiyasi bo'yicha texnik hujjatlar
		Uskunalarda aniqlanadigan nosozliklar turi va ularni bartaraf etish usullari
		Foydalanilayotgan nazorat va o'lchash asboblardan, shu jumladan xavfsizlik moslamalardan ishlatish tartibi va asosiy xususiyatlari
		Texnik diagnostika asoslari
		Asboblari, materiallar va ehtiyot qismlarning nomenklaturasi, ishlatish me'yorlari
		Issiqlik mexanikasi asoslari
		Standartlar, texnik shartlar, sifat ko'rsatkichlari standartlari, texnologik ko'rsatmalar, tashkilotda ishlab chiqarishni texnik nazorat qilish tizimlari, vositalari va usullari
		Ichki mehnat qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1.O'z qo'l ostidagi xodimlar ishini boshqarish; 2.Yoqilg'i sexi (brigada)ga qarashli uskunalarning texnik holati, uzluksiz ishlashini tashkil etish; 3.O'rtacha murakkablikdagi qarorlarni qabul qilish; 4.Mustaqil ishlash; 5.Ichki mehnat tartibiga rioya etish
	Texnik va/yoki texnologik talab	1.O'ziga birlashtirilgan uskunalarni ishlatish; 2.Oddiy nosozliklarni bartaraf etish; 3.Elektr va mexanik tizimlar bilan ishlash

VII. Kasblar kartasi va mehnat vazifalari tavsifi

Kasblar nomi	Issiqlik texnikasi muhandisi	
Mashg'ulotlar nomining kodi:	21513	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Oliy (texnik) ma'lumot va texnik lavozimlarida mutaxassisligi bo'yicha kamida olti oy ish staji	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Maxsus ruxsatlar: 18 yoshga to'lgan bo'lishi; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi; Yo'nalishi bo'yicha oliy ma'lumotga ega bo'lishi; Mutaxassisligi bo'yicha kamida uch oy stajirovka ish tajribasiga ega bo'lishi va malakaviy komissiya imtihonidan o'tgan bo'lishi	
	Ishga munosabati va xulq-atvori: - kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish; - ishlab chiqarishdagi maqsadlariga erishish uchun o'z vakolati doirasida mustaqil yechimlarni qabul qilish va xarakatlarni amalga oshirish; - ishlab chiqarish samaradorligini ta'minlash; - jamoani boshqara olish; - o'zining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish; - xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Qo'shimcha kasbiy ta'lim-malaka oshirish dasturlari	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Norasmiy (informal) ta'lim natijalarini malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholanganligi	
Kasbiy standartlar reestrda mavjudligi:		
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	Muhandis-teplotexnik; muhandis-energetik; teplotexnik	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Qozonxona mashinisti
	3	Yoqilg'i uzatish mashinisti

	3	Avtomatik yoqilg'i uzatis'h motorchisi
	4	Issiqlik texnikasi texnigi
	6	Sex (uchastka) boshlig'i
	6	Sex smena boshlig'i
	7	Bosh muhandis o'rinbosari
	7	Bosh muhandis

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Mehnat vazifalari kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.6- Yoqilg'i uzatish uskunalarining uzluksiz ishlashini, texnik holatini ta'minlash	D1.01.6- Uskunalarni ta'mirlash, texnik xizmat ko'rsatish, ishga tushirish va sinovdan o'tkazish jadvalini bajarilishini tashkillashtirish va nazorat qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1.Texnik foydalanish qoidalari va ko'rsatmalarga muvofiq uskunaning texnik holati va ishlashini kuzatib borish
		2.Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish jadvallari ishlab chiqish
		3.Yoqilg'i uzatish uskunalarini profilaktik tekshiruvlar, muntazam, o'rta va kapital ta'mirlashni tashkil qilish
		4.Uskunalar, asboblari va ehtiyot qismlarga bo'lgan ehtiyojni aniqlash
		5.Yoqilg'i uzatish uskunalarini buzilish va nosozliklar holatlarini tahlil qilish va ularning oldini olish choralarini ko'rish
		6.Ta'mirlash paytida, ta'mirlash va montaj ishlaridan so'ng uskunalarini o'rnatilishini nazorat qilish, pasportlarga va tegishli texnik hujjatlarga o'zgartirishlar kiritish
		7.Xavfli ishlarni tashkil etish va o'tkazish bo'yicha rejalar ishlab chiqish
		8.Kapital ta'mirdan so'ng yangi uskunalar va tizimlarni ishga tushirishda qatnashish

		9.Qoidalariga muvofiq xavfsizlik tizimlarining texnik holatini ta'minlash.
		Ko'nikmalar:
		Yoqilg'i uzatish uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish jadvallarini ishlab chiqish
		Uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish, rekonstruksiya qilishni nazorat qilish
		Sinov va ta'mirlash ishlaridan keyin uskunalarining texnik holatini tekshirish
		Ekspluatatsiya parametrlarini me'yorlarga muvofiqligini tahlil qilish
		Uskunalar holatining ekspluatatsiya talablariga muvofiqligini aniqlash
		Yoqilg'i uzatish uskunalarini ishdan chiqishi va nosozliklari hamda texnologik jarayonni buzilish sabablarini tahlil qilish
		Uskunalarini ishlash parametrlarini ruxsat etilgan chegaradan chiqish holatlarini oldini olish choralarini ko'rish
		O'lchov vositalari ko'rsatkichlarini tahlil qilish
		Boshlash va to'xtatish operatsiyalarni bajarilishi to'g'riligini baholash
		Ekspluatatsion va texnik hujjatlar bilan ishlash
		Amaldagi me'yorlar asosida moddiy-texnik resurslar hamda shaxsiy va jamoaviy himoya vositalariga bo'lgan ehtiyojni aniqlash
		Uskunalar va uning ishlashidagi nosozliklarni qayd etish
		Hujjatlarni rasmiylashtirish
		Shaxsiy kompyuter va tashqi qurilmalar, orgtexnikadan foydalanish
		Maxsus dasturlardan foydalanish
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalarini qo'llash
		Bilimlar:

		Asosiy va yordamchi elektr jihozlarning ishlash prinsipi
		Yoqilg'i uzatish uskunalarida aniqlanadigan nosozliklar turi va ularni bartaraf etish usullari
		Uskunalarni ta'mirlashga tayyorlash uchun ish joylarini tayyorlash ishlarini xavfsiz bajarilishi, xodimlar xavfsizligi tizimlarini tekshirish tartibi
		Texnik va texnologik jarayonlarning texnik hujjatlari
		Uskunalarining texnik parametrlarini tahlil qilish
		Uskunalarni ishga tushirish va to'xtatish algoritmi
		Elektr va issiqlik energiyasini ishlab chiqarish texnologiyasi
		Nazorat va o'lchov vositalari va asboblardan foydalanish
		Moddiy-texnik resurslarni iste'mol qilish me'yorlari
		Yoqilg'i uzatish uskunalarida ishlarni bajarishda xavflarni baholash va xavflarni aniqlash
		Yoqilg'i uzatish uskunalarini ishlashi vaqtida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlarning turlari, ularning paydo bo'lish sabablari va oldini olish va bartaraf etish usullari
		Shaxsiy va jamoaviy himoya vositalarini berish me'yorlari
		Foydalanuvchi darajasida shaxsiy kompyuterda ishlash qoidalari, faoliyat sohasida ishlatiladigan dasturiy ta'minot
		Mehnat xavfsizligi, sanoat, yong'in va ekologik xavfsizlik talablari
		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalanish
	D1.02.6- Yoqilg'i uzatish sexi (uchastkasi) ishining samaradorligini oshirish, uskunalarni modernizatsiya	Mehnat harakatlari:
		1.Ishlab chiqarish harajatlarini kamaytirishga qaratilgan tashkiliy va texnik tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirishda qatnashish

	qilish choralarini ishlab chiqish	2.Moddiy-texnik resurslardan samarali foydalanish choralarini ko'rish
		3.Yoqilg'i resurslarini o'z ehtiyojlari uchun sarfi va texnologik yo'qotishlarni me'yorlarga muvofiqligi ustidan nazorat qilish
		4.Yoqilg'i resurslarini tejash bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish va ularni samarali sarflash to'g'risida taklif ishlab chiqish
		5.Eskirgan uskunalarni almashtirish, modernizatsiya qilish bo'yicha takliflar tayyorlash
		6.Yangi uskunarlar va yanada ilg'or texnologik jarayonlarni joriy etish rejalarini ishlab chiqish va amalga oshirishda ishtirok etish
		7.Yoqilg'i uskunalarni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ilg'or tajribalarni o'rganib, umumlashtirish va tadbiriq etish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Uskunalarni ishlab chiqarish faoliyati bo'yicha hisobotlarni yaratish uchun dastlabki ma'lumotlarni tayyorlash
		Texnik xizmat ko'rsatishda yuqori xavfli ishlarni bajarilishi
		Yoqilg'i uzatish uskunalarni ishlashi to'g'risida hisobotlarni tayyorlash
		Moddiy-texnika resurslaridan samarali foydalanish choralarini ishlab chiqish
		Maxsus dasturlardan foydalanish
		Shaxsiy kompyuter, orgtexnikadan foydalanish
		Bilimlar:
		Yoqilg'i uzatish uskunalarning turlari, tuzilishi va ishlash prinsipi
		Yangi uskunalarni joriy etishni tartibga soluvchi sanoat hujjatlari, ilg'or texnologiyalar
		Uskunalarni ishlashida energiya tejankor texnologiyalar

		Texnik hisob-kitoblarni amalga oshirish va uskunalarning samaradorligini aniqlash usullari
		Ixtirochilik va innovatsion faoliyat asoslari
		Yoqilg'i sarfi me'yorlari
		Nazariy mexanika asoslari
		Issiqlik dinamikasi asoslari
		Elektrotexnika asoslari
		Materialshunoslik asoslari
		Ishlarni bajarish jarayonida shaxsiy va jamoaviy himoya vositalaridan foydalanish
		Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari
		Mehnat harakatlari:
D2.6- Yoqilg'i uzatish sexiga tegishli texnik hujjatlarni yuritish, saqlash va ishlab chiqish	D2.01.6- Ish jarayonida talab qilinadigan texnik hujjatlar bilan ta'minlash	1.Ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan ko'rsatmalar, ish jadvallari, texnik hujjatlarni ishlab chiqish, takomillashtirish
		2.Ishlab chiqarish uchun kerakli texnik hujjatlarni saqlash
		3.Eskirgan texnik hujjatlarni yangilash bo'yicha ishlarni bajarish
		Ko'nikmalar:
		Hisobotlarni tuzish tartibi
		Hisobotlarni shakllantirish uchun zarur bo'lgan standartlar, texnik reglament, rahbariy hujjatlar (ko'rsatmalar)
		Uskunalarining texnologik sxemalari, chizmalari va pasportlarini tuzish
		Texnologik sxemalar, umumiy hamda maxsus chizmalar va texnik hujjatlarni o'qish
		Standartlar, texnik xususiyatlar, ishlab chiqish bo'yicha ko'rsatmalar va texnik hujjatlarni rasmiylashtirish
		Uskunalarni ekspluatatsiyasiga taaluqli bo'lgan loyiha va texnik hujjatlarni mavjud talablarga muvofiqligini tekshirish
		Texnik hujjatlarni ishlab chiqish

		Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalash Bilimlar: Me'yoriy-huquqiy, ma'muriy va texnik hujjatlarga qo'yilgan talablar Texnologik sxemalar, uskunalarining vazifasi va ishlash prinsipi Uskunaning ishlashini me'yordagi va cheklangan ko'rsatkichlari Amalda bo'lgan standartlar, texnik shartlar, texnik hujjatlar Me'yoriy-xuquqiy hujjatlardagi talablari Maxsus dasturlardan foydalana olish Amaldagi dasturda shaxsiy kompyuterda foydalanuvchi darajasida ishlash qoidalari Mehnat xavfsizligi hamda sanoat, yong'in va atrof-muhit xavfsizlik talablari Shaxsiy kompyuter va uning tashqi qurilmalari, ofis texnikasidan foydalash
	Mas'uliyat va mustaqillik	1.Tasarrufidagi xodimlarning ishini boshqarish; 2.Yoqilg'i sexi (uchastkasi) uskunalarini ishonchli, xavfsiz va tejamkor ishlashini ta'minlash; 3.Uskunaning avariya holatini oldini olish; 4.Ish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni tezda hal qilishning maqbul yo'nalishini tanlash; 5.Meyhnat muxofazasi va yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya etilishini ta'minlash; 6.Ichki mehnat tartibiga rioya etish.
	Texnik va/yoki texnologik talab	1.Elektr va mexanik tizimlar bilan ishlash; 2.Ishlab chiqarishda sarflanadigan resurslarni samarali, tejamkor ishlatilishini ta'minlash.

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	"Issiqlik elektr stansiyalari" AJ	Salimyorov G.S.
2.	"Issiqlik elektr stansiyalari" AJ	Saidnazarova N.A.
3.	"Issiqlik elektr stansiyalari" AJ	Zarifov T.M.
4.	"Angren IES" AJ	Yunusov A.A.
5.	"Yangi-Angren IES" AJ	Ahmadaliyev A.A.
6.	"Sirdaryo IES" filiali	Mamarizayev A.G.
7.	"To'raqo'rgon IES" filiali	Nabiyev E.R.
8.	"Toshkent IEM" filiali	Samatova A.T.
9.	"Fargona IEM" filiali	Karatayev O.R.
10.	"Muborak IEM" filiali	Drach V.V.